

DOF:S 30-ÅRS JUBILEUM

Bertil Sjöblom

Lördagen den 25 november, i samband med höstmötet, firade Dalarnas Ornitologiska Förening sitt 30-års jubileum.

Det hela tilldrog sig i Sätters Folkets Hus och kallelse hade gått ut via annons i Fåglar i Dalarna. Därtill hade ett flertal personer, tidigare verkamma inom föreningen, speciellt inbjudits. Programmet inleddes av föreningens ordförande Ulf Kolmodin som genom överräckandet av en ros presenterade och tackade tidigare ordföranden. Av dessa var Bengt Eriksson, John Palm, P. Folke Nyholm och Stig-Åke Svensson närvarande, medan Göte Nyhlén och Gunnar Ingritz saknades.

Ett särskilt tack riktades också till Gunnar Lind, Sune Norström och till nestorn inom föreningen Elis Dahlgren som i sin tur överlämnade ett stort material till DOF med anteckningar om bl a flyttfåglarnas ankomst till Elis hemtrakter under många år. Därefter utsågs Kjell Bylin till hedersmedlem i DOF, främst för sina insatser med boken "Dalarnas Fåglar". Kjell Bylin tog därefter över ordet och i hans framförande med titeln "Så vitt jag minns" berördes föreningens historia blandad med många av hans personliga upplevelser av fåglar och ornitologer.

I pausen därefter serverades förfriskningar och man kunde beskåda en

frimärkställning med fågelmotiv, utlånad av Postmuseum, eller deltaga i en frågetävling med frågor kring fåglar. Vidare fanns DOF:s och Studiefrämjandets skärmutställning uppsatt och försäljningen pågick i vanlig ordning.

Som nästa programpunkt visade naturfotograf Ulf Risberg sina utsökta bilder med motiv från naturen under olika årstider, blandat med fågelbilder. Martin Tjernberg, fågelforskare från Uppsala, framförde därefter sitt mycket uppskattade föredrag med titeln "Bivräken - En doldis bland våra rovfåglar". Han har funnit att bivräken är vanligare förekommande än man hittills trott, åtminstone i hans hemtrakter. Illustrerat med bilder redogjorde han för bivräkens häckningsvanor.

Efter en paus vidtog den lättsammare delen av programmet till vilken flera av deltagarnas äkta hälfter anslöt, medan andra som deltagit i den första delen for hem. De som stannade kvar kunde njuta av spelmanns musik och underhållning framförd av Kent Leonardsson och hans duktiga spelmän. Därefter följde middagagen under vilken priset på frågetävlingen utdelades. Det vanns av Lars-Erik Nilsson från Borlänge. Kvällen avslutades med dans.

I jubileumsmötet deltog ca 70 personer.

Här är några av de DOF-are som betytt mycket för föreningen under dess trettioåriga historia. Bakre raden fr v Ulf Kolmodin, Kjell Bylin, Gunnar Lind och Stig-Åke Svensson. Främre raden fr v Bengt Eriksson, Sune Norström, John Palm samt Elis Dahlgren. Foto: Berndt Larsson.

*****

HÖTJÄRN 1989

Bertil Rahm

Här följer en mycket kort rapport från Inventeringsarbetet vid Hötjärn, Grängesberg. Pga utrymmisskäl får den större sammanställningen vänta till nr 2 av FID.

Under 1989 hade vi (i stort sett) daglig bevakning vid slamdammen under tiden 15 maj - 15 oktober. Det var inte bara vedare som tilldrog sig vårt intresse. Sjöfågelbeståndet i både Hötjärn och Jan Mattsödammen visar sig bli av allt högre klass. T ex översomrade blåsand, stjärtand, skedand och sångsvan. Alfågel sågs från mitten av maj långt in i juni,

och åtta sågs under häckningstid. Två adulta och två juvenila småöppingar sågs i september. Några av de här uppräknade arterna häckar med stor säkerhet.

Även sträcket av småfågel (sångare, såvsparv, blåhake och ärlor) verkar mycket stort, vilket ska undersökas närmare under 1990.

Den stora nyheten för året var naturligtvis att vi började med ringmärkning av vadare, om än i blygsam skala. Totalt ringmärktes 50 ex; 29 drill-snäppa, 7 kärrsnäppa, 4 st strandpip-

are, 1 m strandpipare, 3 mosnäppa, 5 småsnäppa och 1 brushane (hur nu den tog sig in i buren). Dessutom fångades ett stort antal sådes- och gulärlor, sävsparvar och ängspip-lärkor.

Trots att materialet är litet har vi fått intressanta resultat som kommer att redovisas senare. En märklig upptäckt, som vi inte kan hålla på längre, är att vi märkt att ju större vinglängd en drillsnäppa har desto mindre väger den. Genom att extrapolera i diagrammen har vi funnit att vid en vinglängd av 420 mm väger drillsnäpporna ingenting!

Antalet vadare som observerades under året var något lägre än 1988. Den troliga förklaringen är att det under större delen av sydsträcket var klart väder och, framförallt, nordlig vind. Vi har noterat att de bästa dagsnoteringarna infaller när vadarna har motvind. Trots detta sågs totalt 3.819 vadare under perioden men vilken den verkliga summan av förbipasserande vadare är törs vi knappt gissa. Ser vi hälften? En tiondel?

Kärnsnäpporna dominerade förstas (1.104), följda av t ex drillsnäppa (482), st strandpipare (455), glutt-snäppa (365), kustsnäppa (121) och småsnäppa (88).

Totalt noterades 25 arter, plus två som är under RK-behandling.

Vi vill passa på att tacka Gränges-ornitologerna för frikostigt bidrag, DOF för stipendiet, Ludvika kommun för lånet av fågelstationen, förlåt, rastkojan och Mats, Lennart och Lars-Åke Fredriksson för transporten av rastkojan.

Dessutom vill vi rikta ett stort tack till alla som ställt sin värdefulla fritid till förfogande och byggt burar samt räknat vadare i alla möjliga och omöjliga vädertyper!

"Fågelgruppen i Västerbergslagen" genom Bertil Rahm

*****

Exkursionen till sländarnarna i Grängesberg, lördagen den 12/8 1989

Ca 20 personer hade letat sig till Grängesberg, denna dag som bjöd på växlande väder, SV-vind och massor av fåglar! Vi började vid den "gamla" sländarnen Jan Matts, som numera kryllar av sjöfågel istället för vadare. Där hittade vi bl a sikedand, stjärntand, bläsand, brunand och svarthakedopping.

Sedan var det dags för det längre besöket vid Hötjärn där deltagarna, förutom vadarstudier på tubavstånd, även kunde följa den pågående ringmärkningen. Här gavs många chanser till "pet-kryss"! Sammanlagt fångades och märktes 17 vadare (10 drill, 3 småsnäppa, 3 kärnsnäppa och en

m strandpip). Dessutom fångades några plusarter i form av t ex sådes-ärla.

Några av deltagarna letade förtvivlat efter spovsnäppa och sandlöpore men gav så småningom upp och for vidare. Då upptäcktes en ung sandlöpore i perfekt dräkt! Osis Lasse m fl. Någon spovsnäppa såg vi aldrig denna dag men väl (förutom sandlöporen):

*****

Upprop om stare 1990

DOF gör även 1990 ett upprop om starar. Det gäller som förra året att rapportera om man har några häckande starar i sina holkar eller inte. De som har sänt in material under 1989 kommer att få ett frågeformulär utskickat.

För att göra materialet större hoppas vi att fler ställer upp och rapporterar om de har häckande starar i sina holkar eller inte. Om man inte har några holkar så kan det vara dags att sätta upp några stycken nu. Förslag på mått på starholk finns nedan.

Det finns några saker som är av intresse att studera de kommande åren. Det är hur många ägg stararna lägger och hur många ungar som överlever och blir flygga. Finns det några skillnader i olika områden i Dalarna? Gör dina starholkar öppningsbara och kontrollera resultatet. Notera antalet ägg, antalet ungar, och efter utflygningen om det är döda ungar kvar i holken.

Bygg starholkar!

Här följer en beskrivning av den starholk som används av starholksprojektet i Sverige. Det är ett PMK-projekt under ledning av Sören Svensson.

Botten, innermått: 125 x125 mm.

Höjd, innermått: 300 mm.

Ingångshål: 50 mm.

Holken förses med öppningsbart tak.

Ovanstående mått är förstås ingen lag, men blir bottenytan mindre kan kullstorleken minska.

Beställ frågeformulär för staruppropet från:

Mats Forslund, Parkgatan 4A, 775 00 Krylbo. tel. 0226/11407

Minst 15 st strandpipare, 5 m strandpip 4 kustpipare, minst 25 kärror, minst 10 småsnäppa, 1 mosnäppa, 20 drill-snäppa och 15 gluttar.

Förutom vadarna sågs även häger, sångsvan, lärkfalk och sparvtrök. Välkomna tillbaka den 4/8 i år!

Bertil Rahm